

UAB „VILNIAUS VANDENYS“ RIZIKŲ VALDYMO POLITIKA

Tikslas	Sukurti ir palaikyti išsamią, struktūrizuotą ir visas įmonės veiklas apimančią sistemą, skirtą nustatyti, vertinti, valdyti, stebėti ir informuoti apie rizikas, kurios gali turėti įtakos bendrovės gebėjimui pasiekti strateginius, veiklos, finansinius, aplinkosaugos ir reguliavimo tikslus.
Taikymo sritis	Šios politikos nuostatos taikomos visiems Bendrovės darbuotojams.
Susiję teisės aktai	LST ISO 31000:2018 Rizikos valdymas. Gairės; LST EN IEC 31010:2019 Rizikos valdymas. Rizikos vertinimo būdai; UAB „Vilniaus vandenys“ rizikų valdymo tvarkos aprašas; UAB „Vilniaus vandenys“ veiklos tęstinumo politika; UAB „Vilniaus vandenys“ veiklos tęstinumo valdymo tvarkos aprašas; UAB „Vilniaus vandenys“ biudžeto ir finansinės apskaitos gairės; UAB „Vilniaus vandenys“ veiklos strategijos, veiklos ir plėtros plano, biudžeto rengimo ir valdymo tvarkos aprašas; UAB „Vilniaus vandenys“ ilgalaikės veiklos strategija 2026 – 2035 m.
Savininkas	Finansų ir veiklos transformacijos tarnybos direktorius
Pirminės politikos sukūrimo data	2020-07-30 Valdybos posėdžio protokolas Nr. 10

TURINYS

1.	SAVOKOS IR SUTRUMPINIMAI.....	1
2.	BENDRIEJI REIKALAVIMAI.....	2
3.	ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI.....	2
4.	POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS.....	3
5.	POLITIKOS STEBĖSENA.....	6
6.	BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	6

1. SAVOKOS IR SUTRUMPINIMAI

Sąvoka/Sutrumpinimas	Paaiškinimas
ARTK	Bendrovės Audito, rizikų ir tvarumo komitetas – patariamasis Valdybos organas, kurio funkcijos, teisės ir pareigos apibrėžtos Audito, rizikų ir tvarumo komiteto veiklos nuostatuose.
Bendrovė	UAB „Vilniaus vandenys“.
Rizika	Neplanuotų įvykių, kurie gali paveikti Bendrovės Strategijos ir tikslų pasiekimą tiek neigiamai, tiek teigiamai, galimybė. Neapibrėžtumo poveikis tikslams, nukrypimas nuo laukiamo rezultato.
Rizikos savininkas	Proceso vadovas arba jo paskirtas darbuotojas.

Rizikų apetitas	Rizikos lygis, kurį Bendrovės Valdyba sutinka priimti, siekdama įgyvendinti numatytą strategiją ir nustatytus veiklos tikslus.
Rizikų valdymo vadovas	Darbuotojas, kurio pareiginiuose nuostatuose nurodyta atsakomybė už Rizikų valdymo proceso koordinavimą.
Valdyba	Kolegialus Bendrovės valdymo organas, kurio teisės ir pareigos apibrėžtos Bendrovės valdybos darbo reglamente.
VT	Vadovų taryba, patvirtinta Generalinio direktoriaus įsakymu.

2. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

- 2.1. Bendrovės Valdyba nustato ir prižiūri, o Bendrovės generalinis direktorius įgyvendina Rizikų valdymo politiką, kurios principai susiję su Bendrovės strateginių veiklos kryptių (tvari aplinką tausojanti veikla efektyvus klientų patirties valdymas;; inovatyvumas, efektyvumas ir finansinio tvarumo augimas; rūpestinga organizacija ir įsitraukę darbuotojai) įgyvendinimu.
- 2.2. Rizikų valdymas yra Bendrovės strateginio planavimo dalis. Rengiant Bendrovės strategiją, atsižvelgiama į Rizikų vertinimo metu įvertintas didžiausias rizikas, o identifikuotos strateginės rizikos yra įvestiniai duomenys rizikų vertinimui.
- 2.3. Rizikų vertinimo rezultatai suteikia pagrindą Valdybai, vadovybei, vadovams ir kiekvienam darbuotojui, priimančiam sprendimus, įvertinti su sprendimu susijusias rizikas.

3. ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI

- 3.1. Rizikų valdymas Bendrovėje grindžiamas šiais principais:
 - 3.1.1. **Vertės kūrimas ir saugojimas** - rizikų valdymas tiesiogiai prisideda prie Bendrovės tikslų įgyvendinimo ir veiklos efektyvumo didinimo;
 - 3.1.2. **Integravimas į visus veiklos procesus** - rizikų valdymas apima visus Bendrovės valdymo lygmenis ir veiklos procesus. Rizikų valdymas yra neatsiejama Bendrovės Strategijos rengimo ir įgyvendinimo dalis, t. y. kasdienės veiklos, vidaus kontrolės, planavimo, sprendimų priėmimo, pokyčių valdymo sistemos dalis;
 - 3.1.3. **Prieinama, aktuali ir patikima informacija** - rizikų valdymas Bendrovėje paremtas patikimais ir aktualiais duomenimis, įskaitant statistinius, istorinius, taip pat stebėjimo ar ekspertinio vertinimo būdu gautus duomenis;
 - 3.1.4. **Efektyvumas ir proporcingumas** - rizikų valdymas efektyvus, rizikų valdymo priemonėms skiriamos lėšos paskirstomos racionaliai ir ekonomiškai pagrįstai, o konkrečios rizikos valdymo kaštai neviršija alternatyvių kaštų, kuriuos Bendrovė patirtų prisiimdama riziką;
 - 3.1.5. **Struktūriškai apibrėžtas ir išsamus procesas** - užtikrinami nuoseklūs, patikimi ir palyginami rezultatai;
 - 3.1.6. **Pritaikytas procesas** - atitinka Bendrovės kontekstą, susijęs su Bendrovės tikslų pasiekimu;
 - 3.1.7. **Skaidrus ir įtraukiantis procesas** – Bendrovė dalinasi informacija apie esamas rizikas su suinteresuotais šalimis, suteikdama galimybę suprasti priimamų sprendimų svarbą. Laiku atliekamas suinteresuotųjų šalių įtraukimas suteikia galimybę atsižvelgti ir į jų žinias, požiūrį bei supratimą;
 - 3.1.8. **Atsižvelgimas į žmogiškuosius ir kultūrinius veiksnius** – Bendrovė suvokia, kad suinteresuotųjų šalių elgesys ir kultūra reikšmingai veikia Rizikų valdymo proceso efektyvumą;
 - 3.1.9. **Dinamiškas procesas** - keičiantis Bendrovės kontekstui, gali atsirasti naujos rizikos, keistis ar tapti neaktualiomis esamos. Bendrovė nuolat įvertina pokyčius ir į juos iniciatyviai reaguoja;
 - 3.1.10. **Tobulinamas procesas** – rizikų valdymas nuolat tobulinamas įgyjant patirties.
- 3.2. Rizikų valdymo proceso principų įgyvendinimas skirtas įgalinti Bendrovę:

- 3.2.1. pasiekti Bendrovei keliamus tikslus;
- 3.2.2. užtikrinti maksimaliai teisingos informacijos teikimą sprendimų priėmėjams bei kitoms suinteresuotosioms šalims;
- 3.2.3. apsaugoti Bendrovės reputaciją;
- 3.2.4. užtikrinti saugią aplinką darbuotojams;
- 3.2.5. ginti suinteresuotųjų šalių bei visuomenės interesus;
- 3.2.6. užtikrinti Bendrovės veiklos stabilumą.

4. POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

Rizikų valdymo procesas yra suderintas, sistemingas, struktūruotas ir savalaikis, kurio esminiai principai yra įgyvendinami Rizikų valdymo proceso metu. Rizikų valdymo procesas Bendrovėje atitinka standarto LST ISO 31000:2018 „Rizikos valdymas. Gairės.“ reikalavimus.

4.1. Rizikų valdymo procesas apima šiuos etapus:

- 4.1.1. **Nuolatinė komunikacija, konsultacijos ir bendradarbiavimas proceso apimtyje** - nuolatiniai, pasikartojantys veiksmai, kuriuos Bendrovė atlieka, siekdama teikti ir gauti informaciją. Komunikacija su vidinėmis suinteresuotosiomis šalimis vyksta visų Rizikų valdymo proceso etapų metu;
- 4.1.2. **Vidinių ir išorinių veiksnių nustatymas (Bendrovės kontekstas)**. Siekdama efektyviai valdyti rizikas, Bendrovė nuolat identifikuoja ir analizuoja ją supančią vidinę bei išorinę aplinkas;
- 4.1.3. **Rizikų identifikavimas ir analizė** - tai rizikų vertinimo etapas, kurio metu, pasitelkiant istorinius duomenis, ekspertinį vertinimą, Rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo stebėsenos rezultatus, identifikuojamos ir apibūdinamos rizikos, analizuojami galimi rizikų veiksniai, rizikų atsiradimo priežastys ir labiausiai tikėtinos pasekmės. Periodinis rizikų vertinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus;
- 4.1.4. **Rizikų įvertinimas** - tai rizikų vertinimo etapas, kurio metu yra nustatomas rizikų lygis, o atsižvelgiant į reikšmingumą, rizikos prioretizuojamos;
- 4.1.5. **Rizikų apetito nustatymas** - tai rizikų valdymo etapas, kurio metu Valdyba, atsižvelgdama į Bendrovės veiklos, kurioje identifiukuota rizika, pobūdį, Strategiją, rizikos grupę, nustato rizikų apetitą, t. y. priima sprendimą, kokio lygio liekamoji rizika Bendrovei gali būti priimtina;
- 4.1.6. **Elgsena su rizika** - tai rizikų valdymo etapas, kurio metu sudaromas Rizikų valdymo priemonių planas;
- 4.1.7. **Rizikų stebėseną ir priežiūrą** - tai suplanuota Rizikų valdymo proceso dalis, apimanti nuolatinę rizikų priežiūrą, siekiant identifiukuoti nuokrypį nuo laukiamo rezultato.

4.2. Rizikų valdymo proceso dalyvių atsakomybės:

Rizikų valdymo proceso dalyvis	Atsakomybės
Valdyba	<ul style="list-style-type: none"> - Užtikrina vidaus kontrolės sistemos bei rizikų valdymo veiksmingumą Bendrovės mastu; - užtikrina, kad Bendrovėje vykdomas Rizikų valdymo procesas atitiktų Bendrovės Strategiją, misiją, viziją ir vertybes; - nustato Bendrovėje identifiukuotų rizikų apetitą; - tvirtina Rizikų valdymo priemonių planus, Politiką;
Audito, rizikų ir tvarumo komitetas	<ul style="list-style-type: none"> - Teikia pastabas ir pasiūlymus dėl Rizikų valdymo proceso tobulinimo ir keitimo, vidaus kontrolės efektyvumo bei veiksmingumo; - ne rečiau kaip kartą per ketvirtį stebi ir vertina Rizikų valdymo proceso eigą, Rizikų valdymo plano įgyvendinimo stebėsenos rezultatus;
Vadovų taryba	- Teikia pastabas ir pasiūlymus dėl Rizikų valdymo proceso tobulinimo ir

Rizikų valdymo proceso dalyvis	Atsakomybės
	<p>keitimo, vidaus kontrolės efektyvumo bei veiksmingumo;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ne rečiau kaip kartą per ketvirtį stebi ir vertina Rizikų valdymo proceso eigą, Rizikų valdymo plano įgyvendinimo stebėsenos rezultatus.
<p>Rizikų savininkas / Proceso vadovas</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikuoja, analizuoja ir įvertina savo procese kylančias rizikas; - teikia aktualią informaciją apie naujai nustatytas rizikas, galimas jų valdymo priemonės; - siūlo rizikų valdymo būdą; - siūlo rizikų valdymo priemones; - užtikrina rizikų valdymo priemonių, už kurias yra atsakingas, įgyvendinimą.
<p>Rizikų valdymo vadovas</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinuoja Bendrovės Rizikų valdymo procesą; - teikia metodinę pagalbą rizikų valdymo klausimais Bendrovės darbuotojams; - komunikuoja apie rizikos valdymo eigą, rezultatus ir pokyčius; - esant poreikiui, atlieka Politikos ir Tvarkos aprašo pakeitimus; - inicijuoja rizikų vertinimą; - rengia Rizikų valdymo priemonių planus; - rengia Rizikų valdymo priemonių planų įgyvendinimo ir rizikų stebėsenos ataskaitas; - teikia su rizikų valdymu susijusią informaciją Vadovų tarybai, Valdybai, ARTK.

4.3. Rizikų vertinimo metodikos santrauka:

- 4.3.1. Rizikos Bendrovėje vertinamos, prognozuojant kiekvienos jų tikimybę ir poveikius **Informacijos saugumui**, Gyvybei ir sveikatai, Finansams, Veiklos tęstinumui bei Reputacijai (pusiau kiekybinėje skalėje nuo 1 iki 5, pagal tvarkos apraše patvirtintas lenteles).
- 4.3.2. Rizikos lygis gaunamas sudauginus tikimybę ir maksimalų (iš 5 galimų) poveikį.
- 4.3.3. Pagal rizikos lygį, joms nustatomas prioritetas ir rizikos skirstomos į kritines (raudonas), dideles (oranžines), vidutines (geltonas) ir žemas (žalias). Rizikų skirstymas pagal lygį pateiktas matricioje. Matrica nėra simetrinė, 5 ir 10 lygio rizikoms su maksimaliu poveikiu suteikiama didesnė svarba.

4.3.4. Rizikų lygio matrica:

TIKIMYBĖ						
Kartą per 1 mėn.	5	Vidutinė Rizika	Didelė Rizika	Kritinė Rizika	Kritinė Rizika	Kritinė Rizika
		5	10	15	20	25
Kartą per 3 mėn.	4	Žema Rizika	Vidutinė Rizika	Didelė Rizika	Kritinė Rizika	Kritinė Rizika
		4	8	12	16	20
Kartą per 12 mėn.	3	Žema Rizika	Vidutinė Rizika	Vidutinė Rizika	Didelė Rizika	Kritinė Rizika
		3	6	9	12	15
Kartą per 36 mėn.	2	Žema Rizika	Žema Rizika	Vidutinė Rizika	Vidutinė Rizika	Kritinė Rizika
		2	4	6	8	10
> Kartą per 3 metus	1	Žema Rizika	Žema Rizika	Žema Rizika	Žema Rizika	Didelė Rizika
		1	2	3	4	5
POVEIKIS, maksimalus iš poveikių Informacijos saugumui, Gyvybei ir sveikatai, Finansams, Veiklos tęstinumui bei Reputacijai		1	2	3	4	5

4.4. Rizikų apetito pareiškimas:

4.4.1. Rizikų apetito pareiškimo tikslas:

- sudaryti sąlygas pasiekti strateginius tikslus, prisiimant ir efektyviai valdant rizikas, taikant numatytas rizikų valdymo priemones rizikų pasireiškimo tikimybei mažinti arba eliminuoti;
- suteikti pagrindą Valdybai, vadovybei, vadovams ir kiekvienam darbuotojui, priimančiam sprendimus, įvertinti rizikas, stiprinti rizikų valdymo kultūrą Bendrovėje bei padėti išvengti pernelyg didelių rizikų, kurios gali kelti pavojų Bendrovės finansinei būklei, veiklos stabilumui, reputacijai darbuotojų sveikatai ir gyvybei.

4.4.2. Atsižvelgiant į pateiktą rizikų lygių matricą, Bendrovei yra priimtinos vidutinio arba žemo lygio rizikos, t. y. rizikos, kurių lygis mažesnis arba lygus 9, išskyrus maksimalaus (5) poveikio rizikas, kurios laikomos didelėmis arba kritinėmis.

4.4.3. Bendrovė turi „nulinį rizikos apetitą“ toms rizikoms, kurios mažina saugą darbe arba reikšmingai kenkia Bendrovės reputacijai.

4.4.4. Jeigu rizika yra didelio arba kritinio lygio, Bendrovė pagal galimybes nustato ir taiko rizikos valdymo priemones rizikai mažinti.

4.4.5. Rizikos valdymo priemonių įgyvendinimas gali trukti ilgiau nei metus, todėl jų įgyvendinimo metu prisiimama rizika gali išlikti didelė arba kritinė, tačiau šiuo laikotarpiu yra taikomos papildomos trumpalaikės rizikos valdymo priemonės rizikos pasireiškimo tikimybei mažinti.

4.4.6. Jeigu Bendrovė nenustato naudą teikiančių didelio arba kritinio lygio rizikos valdymo priemonių:

- mažiau kainuojančių, nei rizikos nuostoliai,
- padedančių pasiekti strateginius tikslus,
- apsaugančių reputaciją,
- nesukeliančių žalos aplinkai,
- neprieštaraujančių teisės aktams ir kitiems Bendrovės priimtiems įsipareigojimams,
- atitinkančių kibernetinės ir/arba fizinės saugos reikalavimus,
- nekeliančių tiesioginės grėsmės žmonių gyvybei ir sveikatai, tai Bendrovė gali priimti didelio arba kritinio lygio riziką.

4.4.7. Rizikų apetitas praktiškai įvertinamas kasmet, tvirtinant rizikų valdymo priemonių planą ir įvertinant rizikų priimtinumą.

5. POLITIKOS STEBĖSENA

- 5.1. Už Politikos parengimą ir atnaujinimą atsakingas Finansų tarnybos direktorius.
- 5.2. Už Politikoje numatytų Rizikos valdymo principų laikymąsi yra atsakingas kiekvienas Bendrovės darbuotojas.
- 5.3. Už Politikoje numatytų Rizikos valdymo principų laikymosi kontrolę atsakingas Bendrovės generalinis direktorius.

6. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 6.1. Rizikų valdymo politika įsigalioja nuo Bendrovės valdybos sprendimo dienos.
- 6.2. Ši Rizikų valdymo politika yra tvirtinama ir keičiama Bendrovės Valdybos sprendimu.
- 6.3. Politika peržiūrima ne rečiau negu 1 (vieną) kartą per 1 (vienerius) kalendorinius metus, taip pat keičiantis Bendrovės strateginiams tikslams ir kryptims.
- 6.4. Bendrovės Rizikų valdymo politika viešai skelbiama Bendrovės interneto svetainėje <https://www.vv.lt>